

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

Neodvisen dnevnik zastopajoč interese slovenskega delavstva.

"WE PLEDGE ALLEGIANCE TO OUR FLAG AND TO THE REPUBLIC FOR WHICH IT STANDS: ONE NATION INDIVISIBLE WITH LIBERTY AND JUSTICE FOR ALL."

VOLUME IV.—LETO IV.

CLEVELAND, OHIO, ČETRTEK (THURSDAY) APRIL 14th.

Št. 87 (No.)

Single Copy 3c.

Entered as Second Class Matter April 29th 1918, at the Post Office at Cleveland, O., under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Posamezna številka 3c.

GENERALNA STAVKA NA ANGLEŠKEM DOLOČENA ZA PETEK.

VLADA PRAVI, DA NE MORE STAVITI NIKAKIH NA DALJNJIH PREDLOGOV, IN DELAVSKA ZVEZA SE PRIPRAVLJA, DA IZVEDE SVOJO GROZNJU. TROZVEZI SE PRIDRUŽIJO ŠE NA DALJNE UNIJE.

LONDON, 13. aprila. — Angleška delavska trozveza je odredila, da se generalni štrajk prične v petek ob 10. zvečer.

J. H. Thomas, predsednik železničarske eksekutive, je danes naznanil, da se je železničarjem in transportnim delavcem naročilo, da prenehajo z delom ob določnem času ter s tem podpro premoganje, ki so zavrgli predloge, katere so stavili lastniki in pa vlada.

Delavska trozveza kontrolira direktno 4.000.000 delavcev, poleg tega je en milijon delavcev, katerih delo je lahko odvisno od trozveze; na tak način bo v Angliji koncem tedna, ako se generalni štrajk udeleži, prenehalo z delom 5.000.000 mož.

Po naznanilu o štrajku trozveze je Thomas poročal, da se prejemajo prošnje tudi od drugih unijs, da se skupno s trozvezo vdeležijo štrajka.

Londonski časopisi so zadovoljni, da se je dovolilo tri dni časa, predno se štrajk izvede, ker upajo, da se bo do tistega časa zadeva še mirnim putem poravnala.

Lloyd Georgeov privatni tajnik je naznanil, da ministrski predsednik ne namerava podvzeti nikakih nadaljnjih korakov za preprečitev štrajka, da je pa še vedno pripravljen poslušati vsak tozadeven predlog.

Neuspehu pri pogajanjih med premogarji ter lastniki zopet sledi uporaba nasilnosti v premogorovnih poljih. Ako doseže svojo nekdanjo stopnjo, tedaj ni dvoma, da bo prišlo do resnih spopadov med premogarji in vojaki, ki varujejo premogorove.

Danes so se ljudske množice v Londonu na več mestih navalele na vlake ter jih oropale. Na lice mesta je bilo poslano vojaštvo v tovornih avtomobilih.

London, 13. aprila. — Splošno mnenje, ki je zavlada lo danes popoldne, je, da je odločitev padla, in da bo 15. april, 1921 ravno tako važen dan v zgodovini angleškega naroda kot 4. avgust 1914, in da bo industrijska vojna, na katere pragu stoji Anglija, nič manj resna kot vojna s centralnimi državami.

Dolga poročila o pogajanjih med vlado ter premogarji kažejo, da premogarji zahtevajo nacionalizacijo premogorov, in da so njihovi sedanji pogoji samo predpriprava za vresničenje njih končnega cilja.

Pogonov na radikalce ne bo.

Washington, D. C. — Ljudje, ki so v ozki stiki z vladnimi krogi, pravijo, da je novi justični tajnik Daugherty docela drugačen mož kot pa je bil Palmer, in da bo postopanje justičnega departmeta pod novim tajnikom povsem drugačno od Palmerjevega, ki se je proslavil radi svojih tiranskih in bedastih pogonov na "radikalce", s katerimi je izgubil simpatije vseh pravih Amerikancev, in s katerimi si je onemogočil prihodnjo demokratično predsedniško nominacijo in eventualno tudi predsedniški stolček.

Novi justični tajnik se je izkušeni Palmerja očitno saj nekaj naučil, in da je razumeti, da letos ne bo nikake gonje proti "rdečkarjem", kot se je to dogajalo zadnjih par let pod Palmerjevim carovanjem.

Kot izgleda, bodo razne psevdo-ameriške organizacije, ki so organizirane in vzdrževane od bizniških veleinteresov, letos prvič po treh letih nezmožne puščati svojo patriotsko navdušenost nad delavstvom, ki bi hoteli obdržati mirne pohode.

Tudi delavski tajnik Davis izjavlja, da znamenja, ki jih dobiva delavski departmet iz različnih delov dežele, govore, da bo letošnji prvi majnik izredno mi-

ren. Naselniški komisar Hubbard pravi, da ako celo dosejaj ni prišlo do nikakih resnih nemirov, ko se je govorilo, da je dežela polna rdečih agitatorjev, tedaj je tega tem manj pričakovati sedaj, ko so vsi "hevarni elementi" deportirani. Po tej naposljajvi opombi je dostavil, da je on prepričan, da se tujezemci v Zedinjenih državah ne pripravljajo na nikake nemire, in da tudi hišnih preiskav ne bo. Izrecno je povdaril, da se v vsakem slučaju lahko postopa kot zahtevajo zakoni, da pa nikakor ni potreba, da bi se vsled tega dvigalo kak velik krik o revoltech in zarotah, kot je bilo v navadi pod Palmerjevim carovanjem.

Razni vladni uradniki so na ta način pokazali, da niso bili v nikakih zvezi s prejšnjimi pogoni na radikalce, in da se s takim početjem sploh niso nikdar strinjali.

Justični podtajnik Hoover je tudi podal izjavo, v kateri pravi, da se namerava z nikakimi nadaljnimi preganjanji, in da je prepričan, da nikaka grupa državljanov nima namena vzpostaviti kaj takega, česar bi ne bilo mogoče zaustaviti z navadnimi zakonitimi sredstvi. Tudi za glasovite pogone na radikalce v Detroitu je Hoover dejal, da je on docela neodgovoren, in da je bilo njemu le naročeno, da vodi kazensko postopanje proti onim, ki so bili prijeti.

S propastjo Wilsonove admini-

Vsi so zadovoljni s Hardingovim govorom.

Washington, 13. aprila. — Kot izgleda, je Hardingova poslanica na kongres Zedinjenih držav zadovoljila vse frakcije republikanske stranke, in da ga bo zgodovina Zdrženih držav pomnila kot svojega "velikega kompromisarja."

Sodeč po izražanju zadovoljstva, ki je prihajalo od vseh koncev kongresa po proučitvi Hardingove poslanice, ni fikcijskega dvoma, da je Harding zadel tisto srednjo struno, ki bo najbolj v stanu ublažiti nasprotstva, ki so se v teku zadnjih dveh let pojavila v republikanski stranki.

Trdovratni nasprotniki Lige so srečni, in tudi prijatelji Lige so zadovoljni. Celo demokrati nimajo ničesar proti, ker je Harding na vsestrani vendar tudi izjavil, da je pripravljen sprejeti versaillesko pogodbo kot podlago za bodočo zunanjo politiko Zedinjenih držav.

Tudi tujezemski diplomatje v Washingtonu so zadovoljni s Hardingovim pojmovanjem dolžnosti, ki jih imajo Zdržene države napram ostalemu svetu.

Harding je dal razumeti, da Zdržene države ne nameravajo zapustiti svojih vojnih zavezništv, in da se bo mir z Nemčijo sklenil v soglasju z željami zavezništv.

Z ozirom na Ligo je Harding zavrnil obstoječi sestav, a obenem se ni niti z eno besedo izjavil, da ima kaj proti temu, ako bi se Ligo tako preuredilo, da bi bila po godu Zdrženim državam. Tudi oni republikanci, ki so se nekoč ogrevali za Wilsonovo Ligo, nimajo nič proti temu, da se jo docela izloči iz Versailleske pogodbe, in da se eventualno ustvari tudi neka popolnoma nova mednarodna organizacija.

Mirovna resolucija senatorja Knoxa.

Washington, 13. aprila. — Danes je senator Knox iz Pennsylvanije vložil resolucijo, katere namen je napraviti konec vojne stanju med Zdrženimi državami ter Nemčijo in Avstrijo. Po svojem sestavu še nekoliko razlikuje od prvotne Knoxove resolucije: prirejena je tako, da v vseh ozihih soglaša s stališči Zdrženih držav, kot je je označil v svoji poslanici predsednik Harding. Resolucija je prvotno določala, da se med Zdrženimi državami in Nemčijo in Avstrijo prične pogajanja za sklep separatnega mira, sedanja resolucija pa le določa, da se proglasi konec vojne stanja, in da si Zdržene države pridržujejo vse pravice pod pogoji premirja, do katerih se smatrajo upravičenim kot ena izmed prvih držav, pridruženih zavezništvom za časa vojne. Resolucija pušča predsedniku popolnoma prosto roko, da se po zvezi med Zdrženimi državami in nevtralnimi vladami prične pogajanja na podlagi preurejene versailleske pogodbe.

stracije se je washingtonska vlada iznebila silne more, in kot je videti se nova administracija zaveda, da bo imela več uspeha, ako bo ravnala nekoliko bolj človeško kot pa zloglasni Palmer. Upati je pač, da se bo to prepričanje za stalno naselilo v vladnih krogih, in da se zopet ne pojavijo kakšni novi Palmerji.

Ženske za svetovni mir.

Cleveland, O., 14. aprila. — Sinoči je znana ženska voditeljica Mrs. Carrie Chapman Catt v Masonic dvorani pred 2000 ženskimi zastopnicami iz raznih delov Zdrženih držav govorila o svetovnem miru. Govorila je z očitno iskrenostjo, in vseskozi tekom njenega govora je vladala v dvorani popolna tišina. Vse navzoče ženske so z napetostjo zasledovale apel sivolase boriteljice za žensko enakopravnost. Dejala je:

"Mi, kar nas je nocoj zbranih v tej dvorani, bi lahko napravili konec vojni. Ne dobite je avdicije na svetu, ki bi ne aplaydirala, če ji govorite o svetovnem miru. Vsakdo ga želi, toda ne ukrene se ničesar za njegovo dosego. Jaz sem za ligo narodov, republikansko ligo, ali katerikoli drugo ligo. Sedaj so na vladi republikanci. Prepričana sem, da je dolžnost vsakega, ki želi, da se svet razoroži, da prisili washingtonsko vlado, da podvzame tozadevno akcijo.

"Dežela se ne sodi po njenih strankah, temveč po njenem narodu. — Toda zakaj ne storimo ničesar. Vprašam vas: Ali kje dobite koga z duhom svete bojevitosti, da bi vždrnil Ameriko? Nimamo ga. Komodni in nedeljavni smo, kot da bi se nam ne nudila največja prilika, kar jih pomni zgodovina. Mi smo postavljeni voditeljem. Ni nam mogoče, da vidimo grozote, ki se dogajajo na drugi strani. Mi živimo dan za dnem, živimo v raju, medtem ko si tragična Evropa prizadeva zbrati svoje razvaline. Ne smemo samo stati in gledati. To smo 'delali že predolgo, in posledica tega ne more biti druga kot nova vojna. Ženske, ni je stvari, ki bi se je ne dalo napraviti v naši deželi s pomočjo javnega mnenja. En glas nima nikake vrednosti, dva glasa nimata tudi nikake vrednosti, toda nocoj imamo tu zbranih najmanj 1000 glasov in 1000 glasov tvori zagozo, s katero se politične stranke lahko pripravijo v pravo smer.

"Sprejmi nocoj resolucijo, da napravimo konec vojni na svetu. Ni nam treba, da bi se demokrat moral izpremeniti v republikanca, republikanec v demokrata. Treba je, da se dvignemo iz ozkega strankarstva in da dvignemo svoj glas samo kot ženske. Dajmo Mr. Hardingu in kongresu vedeti, da pričakujemo akcije. Podajmo roke vsem o nim, ki hočejo napraviti konec temu svetovnemu grozodejstvu.

"Moškim je že prirojeno, da ubija, ženskam pa, da jih ustavi. Zdi se mi, da Bog pozivlja vse ženske sveta, da pridejo na dan, da ustavijo roko mož in jim veljijo: 'Nič več ne boste pobijali svojih tovarišev.'"

Ko je Mrs. Catt prenehala z govorom, je nekaj trenutkov v dvorani vladala smrtna tišina, nato pa je nastal silen aplavz, ki se nikakor ni hotel poleči. Nekatere ženske so tudi jokale.

Še pred govorom, ki ga je imela Mrs. Catt je govoril vojni korespondent Will. Irwin, ki je povedal, ki je poslušalkam naslikal živo sliko, kako brezprimerno grozovitejšje bodo prihodnje vojne od preteklih, ako se v tem o ziru ničesar ne ukrene. Dejal je:

"V pretekli vojni se je pobijalo na drobno, kajti ubitih je bilo vsega skupaj samo okrog 10.000.000 oseb. V prihodnji vojni pa bo bomo pobijali na debelo."

Nato je govornik posvetil nekoliko pozornosti raznim propagatorjem za narodno obrambo. Rekel je:

Amnestijska delegacija pri predsedniku.

Harding je izjavil, da je sked miru prvo, potem pride šele na vrsto pomiloščenje.

Washington, 13. aprila. — Danes je bila pri predsedniku Hardingu delegacija, ki je prišla v Washington, da apelira na vlado, da izvede splošno pomiloščenje političnih jetnikov.

Harding prokne za pomiloščenje sicer ni direktno zavrgel, toda izjavil je, da se mora najprej rešiti vprašanje glede proglašenja miru, nato se bo šele moglo vzeti v pretes amnestijo za E. V. Debsa in za druge politične kaznjence, ki se še nahajajo v ječi.

Delegacija je predložila kongresu peticijo s 5.000.000 imeni. Podpisali so bili nalepljeni skupaj in zviti v klopčič, ki je v premeru meril tri čevlje. Podpise se je pripeljal pred kongresno zbornico na tovrnem avtomobilu. V Washington je prišlo 200 delegatov, ki so skupno korakali pred kongres, kjer se jih je fotografiralo. Ko se je valilo ogromno peticijo po stopnicah v poslansko zbornico, je bil ta prizor fotografiran od številnih zastopnikov kinomotografskih družb.

V notranjšini se je klopčič odložil, in peticije so se razdelile med senatorje in kongresmane prizadetih okrajev.

Ko je delegacija zapustila Belohišo, je izdala izjavo, v kateri je rečeno, da jo je predsednik sprejel z največjo vlnudnostjo.

HARDING BO PODARIL SLAVNI IZNAJIDTELJICI EN GRAM RADIUMA.

Washington, 13. aprila. — Predsednik Harding bo ob priliki obiska slavne poljske znanstvenice raziskovalke, Mme. Marie Currie, podaril isti en gram radiuma, ki so ga kupile amer. ženske potom prostovoljnih prispevkov, in ki je vreden \$100.000. Dar bo izročen slavni znanstvenici 20. maja. Kot znano je Mme. Currie iznajditeljica radiuma. V Ameriko pride, da razišče gotove ameriške rudnine, ki se pridobivajo po Coloradi, Utah in Pennsylvaniji.

KALIFORSKI DELAVCI ZA NOVO OBRABNAVO ZA MOONEYJA.

Los Angeles, Cal. — Delegacije na konvenciji kalifornskih stavbinih delavcev so sprejeli resolucijo, v kateri se pozivlja gubernija Stephensa, da priredi novo in pravično obrabnavo za Tom Mooneyja in W. K. Billingsa. Na konvenciji je bila sprejeta tudi resolucija, v kateri se izraža simpatija za Irsko.

gatorjev za narodno obrambo. Rekel je:

"Povedali vam bodo, da se moramo braniti, nato pa se vam bo dalo na premeten način razumeti, da je obramba najboljša, če se napada. Moč je v naših rokah, imamo dovolj bogastva in virov. Danes postavimo lahko na bojno polje več vojakov, kot so jih postavile Anglija, Nemčija in Belgija vse skupaj. In kake vojske bi bili to? Zgodovina starih cesarstev bo obledela v primeri z našo močjo. Rim je nekoč kontroliral malo morja, mi pa bi lahko vladali Pacifiku. Prijateljice moje, bilo je proti koncu devetnajstega stoletja, ko je hudobni Nemčijo na vrh gore in jo je izkušal — in mi smo Nemčija današnjega dne."

Amerikanci ne žele vojne z Mehiko.

Washington, D. C. — Kot se izjavljata W. L. Vail in Bruno Newman, trgovca iz Mexico City, ki sta pravkar skončala turo, ki se je pričela v El Paso in ki je pokrila vso pacifično obalo, so ameriški trgovski interesi z malimi izjemami nasprotni vsaki vojni z Mehiko.

Newman in Vail se nahajata sedaj v Washingtonu kot člana delegacije mehičanske trgovske zbornice, ki obsega več kot 50 krajevnih zbornic širom Mehike. Glavni namen potovanja delegacije je napraviti priprave za mednarodno trgovsko konferenco, ki se snide v Mexico City meseca junija tekočega leta.

Mr. Vail je urednik pri American-Mexican Trust Co. in živi v Mehiki že 25 let. Newman živi tamkaj 16 let. Oba izjavljata, da sta delala izvrstno trgovino tekom zadnjih 10 let, in da je to resnično tudi o trgovini dežele v splošnem. Oba sta prepričana, da je Obregonova administracija poštena, uspešna in zadovoljiva za ljudstvo. Mr. Newman se je prav posebno pohvalno izrazil o delu bivšega provizoričnega predsednika, De la Huerte, ki je sedaj finančni minister. Dejal je:

"De la Huerta je ustvaril red iz prejšnjega finančnega kaosa, in je v stanu izkazati 16.000.000 pesov preostanka, potem ko se je izplačalo vse armadne sile in civilne uslužbenice. V teku par tednov bo državno zakladništvo prišlo že z izplačevanjem obresti od javnih dolgov, katere vlada dolguje že toliko časa. Sedanji režim je podedoval po Carranzu armado 110.000 mož, katere je porazilo 25.000 upornikov. V končnih dneh je k revolucijonarjem prišlo še okrog 35.000 mož. To je naložilo novemu režimu breme 170.000 mož. V teku šestih mesecev je De la Huerta demobiliziral to silo za 40.000 mož, in proces demobilizacije je še vedno v teku. Sklenjeno je, da naj stalna armada ne šteje več kot 60.000 mož."

Vail kot Newman pravita, da je govorjenje o vojni omejeno le na oljne spekulante, in se celo ti poslužujejo tega sredstva v prvi vrsti le zato, da bi se izognili plačanju visokih davkov.

Mehika nudi za Zdržene države izvrstno tržišče za eksport, in ameriški trgovci so se te resnice že tudi pričeli zavedati. V dokaz svojega upoštevanja so ameriške trgovske zbornice razpisale že približno 700 štimpdij, katere se podeljujejo mehičanskim dijakom na ameriških visokih šolah. H koncu je dejal Mr. Vail:

"Vsi trgovci danes v Mehiki delajo velik denar, in oni ki žele intervencije, naj pomnijo, da bi aneksija k Zdrženim državam pomenila zvišanje davka od 500 do 1000 procentov."

CUDNA ŽELJA.

Canton, O. 13. aprila. — Ko je danes prišel pred sodnika neki Charles Wells, ki je bil obtožen roparstva, je prošil sodnika, da naj ga raje obsodi na smrt v električnem stolu kot pa da bi ga obsodil v zapor. Sodnik Ake mu je nato odvrnil, da glasom zakona tega ne more napraviti, ker roparstvo se ne more kaznovati s smrtno kaznijo. Wells je pred kratkim skušal izvršiti samomor s tem, da je s pločevinasto skodelico prerazal žile na rokah.

Italija pomaga Turkom.

Pariz, 13. aprila. — Sedaj je prišlo na dan presenetljivo dejstvo, da medtem ko se Grčija bori v Anatoliji, da vsili pogoje turške mirovne pogodbe, ki so jo podpisale vse zavezniške države, pa je ena izmed teh zavezniških držav, namreč Italija, v tajnem sporazumu s turškimi nacionalisti, da gleda na to, da Grčija ne dobi onega, vsled česar vodi boj proti turškim nacionalistom.

Kot se je sedaj doznalo, je bil tozadeven sporazum sprejet pred mesec v Londonu, na konferenci, na kateri je Italijo zastopal njen zunanji minister — Grof Sforza in vlado Kemal paše pa Bekirsing.

Znano je, da je bil tozadeven sporazum podpisar istočasno, ko so Francozi s Kemalisti podpisali sporazum z ozirom na prenehanje bojev v Ciliciji.

Poglavitne točke turško-italijanskega sporazuma so:

1. Rimska in turška nacionalistična vlada imata namen sodelovati v ekonomskih ozirih in Italija ima dobiti gotove predprave in koncesije po raznih maloazijskih pristaniščih.
2. Kadar bi bile kakke koncesije monopolnega značaja, naj bi bile korporacije osnovane na podlagi turškega zakona.
3. Turški in laški kapital naj se kolikor mogoče združita.
4. Italijanska vlada se zavezuje, da podpira pri zavezniških vse turške težnje, in prav posebno se, da Turčija dobi nazaj Smirno in Tracijo.
5. Italijanske čete, ki se še nahajajo na turški zemlji, se umaknejo.
6. Vsi zgoraj navedeni sklepi pridejo v veljavo takoj po sklepu miru, ki bi dovoljeval Turčiji svobodno in neodvisno ekzistenco.

NEMŠKO VOJNO BREME SE OLAJSA?

Pariz, 13. aprila. — Ako bo Nemčija pokazala dovolj spravljivega duha, in ako bo reparacijski komisiji v stanu dokazati, da ne more izpolniti pogojev, katere ji nalaga mirovna pogodba, te naj se ji bi njeno odškodninsko breme nekoliko olajšalo. Tozadevno poročilo prihaja danes iz francoskih uradnih krogov.

Obenem pa je reparacijska komisija izdala poročilo, v katerem pravi, da nemško javikanje o obn božanju ni resnično. Kot znano, zahteva Francija od Nemčije, da do 1. maja izplača 12 milijov na odškodninski račun.

ŽIVLJENJE POČALJŠANO ZA ENO URO.

Chicago, 13. aprila. — Danes je Sam Cardinella, Italijan po rodu, obsojen, da umre na vešalih, vprašal, kdaj bo sodba izvršena. Povečalo se mu je, da v petek ob 8. uri zjutraj. "Po centralnem standard ali čikaškem času?" je vprašal Cardinella. "Po čikaškem," je odvrnil upravitelj ječe, Lorenz Moister. "To ne bo šlo je, odvrnil Cardinella. "Obsojda je bila izrečena, ko je bil v veljavi še standard čas. Na ta način se me oropa za eno uro življenja. To sicer ne bo šlo dobi, ko bom mrtav, ampak v petek zjutraj lahko dosti pomeni. V tisti uri me governor morda še lahko pomiloštili." Tako se je odredilo, da bo sodba izvršena eno uro pozneje.

"Enakopravnost"

IZHAJA VSAK DAN IZVZEMŠI NEDELJ IN PRAZNIKOV
ISSUED EVERY DAY EXCEPT SUNDAYS AND HOLIDAYS

Owned and Published by
THE AMERICAN-JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
Business Place of the Corporation. 6418 ST. CLAIR AVE.
SUBSCRIPTION RATES:
By Carrier ..... 1 year \$5.50, 6 mo. \$3.00, 3 mo. \$2.00
Cleveland, Collinwood, Newburgh by mail..... 1 year \$6.00, 6 mo. \$3.50
3 mo. \$2.00.
United States ..... 1 year \$4.50, 6 mo. \$2.75, 3 mo. \$2.00
Europe and Canada ..... 1 year \$7.00, 6 mo. \$4.00
POSAMEZNA ŠTEVILKA 3c SINGLE COPY 3c

Lastnje izdaja ga
Ameriško-Jugoslovenska Tiskovna Družba.
6418 ST. CLAIR AVE. Princeton 551. 6418 ST. CLAIR AVE.
Za vsebino oglasov n' odgovorno ne uradništvo, ne upravnništvo.
CLEVELAND, OHIO, ČETRTEK (THURSDAY) APRIL 14th.

104

ANGLEŠKI IMPERIJALIZEM.

Na mednarodni socijalistični konferenci na Dunaju je angleški delegat Wallhead iz Angleške referiral o imperijalizmu in socijalni revoluciji. Njegovo poročilo je zelo zanimivo, podučno, obenem pa tudi važno. Wallhead je izvajal:

Čast mi je, da morem diskusije na tej konferenci otvoriti s svojim poročilom o imperijalizmu in socijalni revoluciji. Ni lahko govoriti tu pred možmi, ki se že leta in desetletja udeležujejo v socijalno demokratičnem gibanju vseh dežel in kojih intelektualna dela že sama ne dopuščajo, da izvedo o tej stvari kaj novega. Vendar pa moram kot Anglež povedati svoje.

Če imperijalizem delavskim masam Velike Britanije ni ustvaril nobene prosperitete in ni dvignil njihovega gospodarskega položaja, potem je imperijalizem v drugih deželah mogel tem manj imeti kak tak uspeh! Ako imperijalizem dežele, ki si jih vse velesile uganjale sveta in ljudstev, ni mogel izboljšati položaja delavskega razreda, kako naj je potem posnemanje tega imperijalizma v drugih deželah imelo kake take učinke? Ne bom podal nikakršne zgodovinske skice imperijalizma, niti ne bom govoril o raznih oblikah imperijalizma v preteklosti. Dovolj je, da si predočimo najmlajši razvoj imperijalizma počenši od l. 1891. Sodrugi Adler je upravičeno rekel, da je svetovna vojna imela svoj začetek pri vlastodržcih tu na Dunaju. Toda to, kar se je takrat zgodilo na Dunaju, je bil samo zaključek vseh tistih diplomatskih in imperijalističnih intrig, ki so jih vse velesile uganjale desetletja poprej in ki so pripravljale vojno. Ko bi hoteli govoriti o vzrokih strašne svetovne vojne, bi morali pravzaprav začeti pri letu 1881, torej pri letu, v katerem je Angleška okupirala Egipt, okupirala seveda — kakor vsako tako okupacijo opravičujejo, — le s tem namenom, da vzpostavi zopet red: okupirala ga je s slovesno obljubo, da ga zopet izprazni, kakor hitro bo dosežen namen okupacije.

Ta dogodek okupacije pa znači začetek osvojevalnih vojn cele vrste velesil. Francoska je ribarila v istih vodah in je pohlepno navalila na Severno Afriko. Nemčija je sledila. Od leta 1881. do 1908 je Angleška zvečala svoj teritorij za cele štiri milijone angleških kvadratnih milj; štiri milijone kvadratnih milj, obsegajoče vse kon-

tinente sveta. Buržoazija je napram angleškemu delavstvu in delavstvu ostalih dežel utemeljevala to svojo roparsko politiko z lažnjivim argumentom, češ, da trgovina in blago sledita zastavi, da znači razširjenje teritorija, razširjenje oblasti, razširjenje trga in vsled tega baje tudi prosperiteto za angleško delavstvo. S tem je pred angleškim delavstvom zagovarjala tudi ogromne stroške, ki jih je zahteval imperijalizem. V resnici pa kaže statistika povsem drugo sliko. Trgovina Velike Britanije z njenimi kolonijami je od leta 1884. do 1893. narasla le prav za malenkost, malenkost tembolj, če si predočimo, da je dala angleška buržoazija v tem času nič manj kot tisoč milijonov funtov za vojaško oporožitev, ki jo je bila zahtevala njena ekspanzivnostna politika. Dočim je trgovina s kolonijami in drugimi angleškimi posestmi v l. 1884 znašala 184 milijonov funtov in je do l. 1893. narasla le na 232 milijonov funtov, je bilo v tem istem času izdanih 1000 milijonov funtov z namenom, da se je dosegla ta malenkostna rast trgovine. V resnici te številke jasno kažejo, da ni bilo razširjenje trgovine resnični namen imperijalizma; njegov namen je bil vse nekaj drugega, in sicer ta, da se pridobi ozemlja za naložitev kapitala, ozemlja za investacije, monopolne za investicije angleškega kapitalističnega razreda! Kakor se je trgovina v tem času s prekomorskimi deželami le prav malo zvečala, tako so na drugi strani silno narasle naložitve kapitala v inozemstvu. Leta 1862. so imeli angleški kapitalisti v inozemstvu naloženih 144 milijonov funtov kapitala; le-ti milijoni so do l. 1893. narasli na 1698 milijonov funtov, v l. 1908. na 3050 in v l. 1914. na 4039 milijonov funtov. To je rast v vse drugačnem tempu kakor pa je rast trgovine! To nam sedaj podaja resnično sliko gonilnih sil imperijalizma. Dobiček v trgovini je bil v teh letih 18 milijonov funtov na leto; toda to, kar je Angleška dobila na nadvrednostih iz svojih kapitalnih naložitev v inozemstvu, je pa znašalo 200 milijonov funtov na leto, pač neizmerno bogastvo, ki se je stekalo v roke angleškega kapitalističnega razreda iz njegovih prekomorskih posestev. Svoj kapital si je mogla buržoazija s to z inozemstva dobljeno nadvrednostjo silno povečati; in iz tega tudi izvira ogromna moč angleških kapitalistov, da vladajo nad tiskom, da si podreduje javno mnenje, varajo delavstvo in si ga stavljajo v svojo službo.

To je angleški imperijalizem; ekspanzija teritorija za 400 milijonov kvadratnih milj, neizmerno stroški za vojno oporožitev in poleg tega tudi utrditve vlade angleške buržoazije v lastni deželi z rezultatom, da je — kakor je že Sidney Webb l. 1913. dokazal, — znašala povprečna plača delavca na Angleškem deset šilingov na teden!

Toda to še ni vse, kar je napravil imperijalizem! Ekspanzivne tendence imperijalističnih držav so ustvarile konkurenco za teritorije, za katere so se potegovali in so imele za posledico, da se je Evropa razdelila v dva sovražna tabora, v trozvezo na eni strani in entento na drugi strani. Sovražna napetost je stalno rasla in dovedla končno vso Evropo do brezprimerne katastrofe, v kateri je 12 milijonov ljudi izgubilo svoje življenje in so bile še veliko širše mase pograne v obup in bedo.

In to je rezultat razvoja imperijalizma od leta 1881! (Konec prih.)

OGLAŠAJTE V ENAKOPRAVNOSTI

Iz stare domovine.

Dr. Oražnova oporoka. Predstojnik okrajnega sodišča v Ljubljani viš. sodni svetnik Mladič je včeraj dopoldne razglasil dr. Oražnovo lastnoročno pisano oporoko z dne 22. decembra 1919. Dr. Oražen postavlja za glavnega dediča medicinsko fakulteto Ljubljani.

Dotični pasus oporoke slovi: "Vse svoje premočje in nepremično premoženje zapuščam medicinski fakulteti v Ljubljani, katere naj uporablja to premoženje za ustanovitev in vzdrževanje zavoda: "Oražnov dijaški dom", v katerem zavodu naj dobe pristo stanovanje v prvi vrsti nezakonski, ubogi medicinci slovenskega, srbskega in hrvaškega plemena, ki študirajo v Ljubljani."

V oporoki je pokojnik tudi volil lepa volila in sicer: svoji 15 let vestno in pridno službi Mikici Kajtna 30.000 K., svoji hišni Tonki Primožič 15.000 K. in še druge ugodnosti. Dalje je zapustil svojem hišniku na Zelenem hribu Tonetu Krajšku svojo obleko in druge stvari. Obdaroval je tudi svojega oskrbnika Ivana Gerloviča v Kostanjevici.

Za izvršitev oporoke je pokojnik imenoval načelnika urada za zaščito deč (poverjenstvo za socialno skrbstvo) svetnika dr. Frana Goršiča, ki bo za Oražnov dijaški dom izdelal po intencijah pokojnika zamišljen institucijski načrt.

Za zapuščinskega komisarja je bil imenovan notar dr. Schmiedinger, ki je tekom včerajšnjega popoldneva izvršil prve uradne korake.

Nepremično imetje pokojnega dr. Ivana Oražna obsega posestvo na Zelenem hribu s hišo, gospodarskimi poslopji, gozdom, njivami in travniki, hišo v Wolfovi ulici, travniki in njive na Priškovcu in v Mestnem logu ter posestvo v Kostanjevici s hišo, vinogradom in krasnim gozdom. Posestvo v Ljubljani je podedoval po svoji ženi, s katero ga je družila naravnost idealna ljubezen, posestvo v Kostanjevici pa po pokojni svoji materi. Vsa posestva se v sedanjih razmerah cenijo na več kot 10 milijonov kron.

Klerikali in "Kmetijska družba". Vlada je odredila, kakor je znano, da se ima občni zbor "Kmetijske družbe" vršiti v četrtek 28. aprila. Družbo so doslej držali v rokah klerikali z

največjim nasilstvom. Ker se zavedajo, da se jim majo tla pod nogami in da izgube to važno gospodarsko korporacijo čim pride do novih volitev, zato so vsi iz sebe in bljuvajo ogenj in žveplo na deželnega predsednika dr. Baltiča, ker je odredil, da se mora v določenem roku vršiti občni zbor s starimi delegati. To krčanje se nam zdi neumno, ako je res, kar trde klerikalci, da je večina v "Kmetijski družbi" trdno na njihovi strani. Ako je to res, bodo vendar klerikalci tudi pri teh volitvah zmagali, in ni prav nobenega vzroka, da krčijo in se pritožujejo. Ako pa dejanski nimajo večine, kakor zatrjuje nasprotna jim stranka, potem je samo v redu in pošteno, ako pride pri novih volitvah tudi v oboroženo dojeljave faktična večina. Vpiti klerikalnih listov radi odrejenih novih volitev je torej samo znak slabosti in priznanje, da je dosedanja večina v Kmetijski družbi samo fiktivna, in ni izraz faktičnega stanja.

Občinske volitve v Sloveniji. Kakor čujemo se bodo vršile občinske volitve v Ljubljani v torek, dne 26. aprila. Koj na to se bodo vršile občinske volitve po mestih in trgih, na zadnje pa po kmetijskih občinah. Če bodo razpisane občinske volitve tudi v Mariboru, nam ni znano.

Stanovniška tragedija. Iz Maribora poročajo Danes so dežložarji Nemko Aro Poskuššil, vdovo po bivšem avstrijski častniku. To je vdovo tako užalo, da se je med deložiranjem ustrelila v prsa. V težko ranjenem stanju so jo prepeljali v bolnico.

Včeraj je Pennsylvania železniška družba praznovala 75-letnico svojega obstanka, vsled česar so opoldne brizgale za 30 sekund vse lokomotivske in delavniške piščalke družbe.

Z nabasanim revolverjem se je igral včeraj popoldne 16-letni Louis Osovski in se pri tem tako nevarno obstrlel, da je na poti v bolnišnico umrl. Stara zgodba, ki se ponavlja dan za dnem, ki pa menda ljudi ne bo nikdar izučila, da je z orožjem treba postopati oprežno.

"Tussyfoot" Johnson GRE ZOPET V ANGLIJO. Westerville, O., 13. aprila. — William "Tussyfoot" Johnson, znani ameriški suhaški pridigar, ki je v preteklem letu v Londonu izgubil eno oko, ko so ga napadli in pretepli londonski dijači, bo v soboto zopet odpel proti Angliji, in iznova pričel s kampanjo za

posušitev Velike Britanije. On pravi, da ne mara umreti, dokler se ves svet ne posuši.

PET UBITIH V VIHARJU.

McKinney, Tex., 13. aprila. — Velikanski tornado, ki je danes divjal po bližnji okolici, je povzročil najmanj 5 smrti, medtem ko je okrog 50 dobilo večje ali manjše poškodbe.

Čitatelje opozarjamo na oglašje v današnji izdajo, in da ob vsaki priliki kupujete pri trgovcih, ki oglašajo v našem in vašem listu.

VELIKO ZEMLJIŠČE NAPRODAJ. Na Lorain Ave. 50x200 čevljev; prodaja se v zgrubo. Najboljša zemlja ter rodovitna za vsak pridelek; celih 10.000 kvadratnih čevljev. Prodaja se mora pred torkom samo za \$810; na majhno vplačnino in na lahke mesečne obroke. Pišite na John Holchin, 1929 Lorain Ave. ali pa pokličite Central 804 od 9. do 11. ure dopoldne. (87)

POZIVLJA SE ČLANICE KLUBA

Zavedne Slovenke

na sestanek radi važnih stvari nocoj ob 8. uri pri blagajničarki Mrs. Frances Stofa na 6712 Bonna Ave.

TAJNICA.

(87)

PRODAM HIŠO.

Radi odhoda v stari kraj moram prodati svojo hišo in to v zelo kratkem času. Istotako želim prodati pohištvo. Cena hiše je \$6.700. Takoj se plača \$3.200. Hiša ima 8 sob, elektriko, kopalnico, tlakovano klet, in se nahaja na lepem prostoru. Obrnite se na

MILOŠ BOICH,

14904 Sylvia Ave.
Collinwood, O.

(89)

2 AVTOMOBILA NAPRODAJ.

Prav poceni se prodasta dva avtomobila vsak za 5 oseb. Proda se tudi majhen Ford tovorni avtomobil (truck). Vsi so v dobrem stanju. Zglasite se na 6013 St. Clair Ave. (89)

ALI VESTE

da dobite sedaj pri meni jako fine in lepe spomladanske sukničice, bele obleke za sv. Obhajilo.

6424 St. Clair Ave.

volnene, svilene, in pisane gingham obleke, slavnike, rokavice, nogavice in vso drugo opravo za deklice, po posebno nizkih cenah.

BENO B. LEUSTIG

ŽRTVA LJUBOSUMNOSTI

NOVELA.

Spisal dr. Stojan.

In sedaj sliši tih in mil glas: "Vida, prekrasna Vida, ali ne čuješ? ... Odpri mi okno in poglej sem na Tvojega — nesrečnega — Vekoslava!"

Ali okno se ne odpre. Vida ne sliši ali ni hotela slišati glasu nočnega vasovalca.

Branku se zapre kri v žilah, srce mu trepeča, pesti se mu krčijo, in kakor ljuti lev je že hotel skočiti na svojega nasprotnika ter ga pobiti na tla, ali vendar ga ustavi za trenotek še misel: "Počakaj, da vidiš, ali Ti je Vida zvesta ali ne!"

Zopet zasliši Branko iste besede kakor naprej. Zopet čuje, kako prosi mladi grajščak, naj mu prekrasno dekle odpre okence ter ga le z eno samo besedo osreči.

In zdaj zaskripelje okno. V črno ruto zavita prikaže se Vida na njem. Radostno šepetaje pa govori deklica z milo donečim glasom v temno zimsko naračavo:

"Ali si ti moj — ?"

"Da, jaz sem Tvoj Branko!" zarjove strastno hripav moški glas. In kakor se obstrlejeni lev besno zažene na svojega sovražnika in ga s podvojenjo, nepremagljivo močjo podere na tla, tako skoči Branko iz svojega zatijaja na nočnega vasovalca ter ga zgrudil zgrabivši ga z očrlo, mahoma na trda tla. Ali kakor se izviže kača svojemu napadalcu hipoma in zvičajno iz jeklenih okov ter švigne kakor strela po konci, tako je v trenotku stal tudi Vekoslav zopet na nohah in skočivši za nekaj korakov nazaj, potegne iz žepa samokres ter vzkligne:

"Nazaj od mene, kmetijski predrznak! Ako me ne

pustiš na miru, sprožim takoj svoj samokres, in konec Te je na veke!"

To začuvši pa zažene Vida obupen krik, da se je daleč tja po temnej noči razlegal nje glas, ter omahne prestrašena na tla.

Njen klic in vik pa so čuli bližajoči se mladenčji, katerih petje je donelo prej Branku na uho, in takoj so bili pred Mohoričovo hišo.

"Pojdite mi na pomoč, tovariši!" zakliče glasno Branko. "Grajščakovega mladca sem tukaj le zasačil. Sodite tudi Vi o tem nočnem pohajkovalcu, ki krade poštenim deklicam čast in dobro ime. A bodimo oprezní; on je že nastavljal na-me svoj samokres ter žuga ustreliti me, če se mu približam."

"Samo sproži naj, če si upa!" zagrmí na ves glas Videški Dragan. Ta se ni bal ognja in krogel, ki švigne iz samokresa; kajti slišal je že bučati in žvižgati svinčene iz jeklenih žrel sovražnikovih topov in pušk na krvavem bojišču. Kri mu vzkipi pri teh besedah v žilah. On misli, da je v krvavem boju pred sovražnikom, in kakor brez uma zakadi se v nasproti stoječega grajščaka.

Ta pa se zvrne ob njegovem naskoku kakor kamnita soha na tla, in v istem trenotku počí tudi samokres ali k sreči je vzela krogla svoj pot proti neizmernemu nebesnemu oboku.

Strel je vzdramil Vido iz omedlevice. Hipoma se zave, a mnenja, da je Branko smrtno zadet, priteča vsa zbegana in blede kakor smrt, mršavih las in udratih oči, pod milo nebo in tu vzklikne obupno:

"Branko, kje si Branko? Ali si zadet?"

V tem trenotku pa razsvetli temno pozorišče luč, koja v roki držeč je ravno stopil Vidin oče iz hiše na prosto. Vida spozna sedaj Branka ter se ga oklene okoli vratu, in na njegovih prsih se razjoče pote mdeklica od samega veselja, videč, da še njen ženin živi.

"Pomiri se, Vida. Mene kakor druge je sam Bog obvaroval vse nesreče. Temu hudobnežu pa zdobimo

kosti, da se mu ne bode nikdar več zljubilo, hoditi v nočeh klicati moje neveste!"

Izgovorivši pa poklekne na tla in izdere Vekoslavu na čigar prsih je klečal Videški Dragan, izstreljeni samokres, rekoč:

"Iz tega ne bodeš Ti nikdar več na-me štrejeljal. Vzameš si ga seboj v spomin na nocojšnjo noč!"

Te besede je še slišal Vekoslav, a potem ga zapusti vid in sluh. Pod orjaškim telesom Videškega Dragana čutil je kmalu šibki grajščak, da se mu približuje konec življenja. Oči so mu že stapele iz jamic, usta so se mu penila in krvavela, Vekoslav se je boril s smrtjo. Le zdaj pa zdaj je še rohnol zamolklo iz njegovega grla obupen glas:

"Vida, reši me, reši me! ... Ne zadavite me ... Sapo mi zapira ... Jaz umiram!"

Pri teh besedah pa strepta deklica na vsem životu. Mrzel pot jej stopi na čelo, groza jo obleti. Misel pa, da umira Vekoslav zavoljo nje, stori jo obupno. A v tej obupnosti čuti v sebi čudovito moč, in kakor da bi hotela sama sebe rešiti smrti in pogubljenja, zažene se kakor tigra na Dragana ter odtrga železne njegove roke toliko od Vekoslavovega grtanca, da je mogel ta za trenotek zopet dihati.

"Ne ubijate človeka, ki ni nič pregrešil. Ne prelivajte krvi tu pred našo hišo, ki je še čista vnebovpijočega greha!"

In zdaj se nagne ona sama nad nesrečnega Vekoslava ter brani samosvestno kleče svojega nekdanjega prijatelja.

"Tu sem zdaj jaz, med Vami in Vekoslavom. Kdor položi roko na njega, ta udari mene; kdor njega ubije, umori tudi mene! Nazaj nesrečnej!"

In to je govorila Vida s tako odločnim glasom, da so se vsi zavzeli. Izgovorivši pa porine Dragana siloma nazaj raz prsi obnemoglega grajščaka. A nikdo si ni upal ustavljati se njenim besedam, njenim rokam. Tudi močni in korenjaški Dragan je kar strmel nad Vidi-

nim zapovedujočim glasom ter vstal molče raz prsi ubogega mladenca. Prepričani so bili vsi, da bi v svoji razburjenosti darovalo dekle, ako treba, tudi lastno življenje za Vekoslava.

"Pomiri se, Vida!" tolaži Branko svojo nevesto. "Jaz sem ti porok, da se nikdo več ne dotakne njega." Vida je zaupala besedam svojega ženina in vstala. Nato pa še hoče pomagati Vekoslavu, da vstane, ali on se ni več zavedel. Kakor mrtev ležal je tu na hladni zemlji, in kri in pene so se mu cedile iz ust.

Prestrašeni vzdignejo potem mladenčji ubogega grajščaka ter ga zaneso v Mohoričovo hišo. In tu mu je polagala Vida obveze, v močno staro vino namočene, na čelo in sence, Branko in drugi pa so mu drgali obrnjeni život, da ga obudijo k življenju. In k sreči, Vekoslav se res proti jutru zave, in potem ga pelje Vidin oče na pol pobitega in obnemoglega domu k njegovemu že staremu roditelju, grajščaku Pontoniju. A Branko je drugi dan zastojal iskal in klical povsod svojega priljubljenega mu psa. Nikjer ga ni mogel zaslediti. Stoprav čez nekaj dni so ga našli v klanci za grmovjem blizu Mohoričevega hleva, a bil je — otrovjen!

II.

Na daleč okrog se je bila hitro raznesla novica o zadnjem dogodku pri Mohoričevih. Vzlasti dekleta in stare ženske so imele mnogo govoriti o Vidi in Pontonijem Vekoslavom. Nekateri niso celo hoteli verjeti, da sta že Vida in Branko zaročena. Zatorej so pa ob dolgih zimskih večerih ugibali med seboj, kateremu izmed njih se bode lepo Mohoričovo dekle udalo, ali Branku ali grajščaku Vekoslavu.

"Seveda," pristavil je čestokrat ta ali oni mladenec v družbi, "seveda plemenita grajščakinja biti ter se v lepe kotiji voziti v cerkev in iz cerkve, to bi vsakemu dekletu bolje dišalo, kakor pa ob delavnih zavljavami rokami težko delati, in nedeljo pa pes hoditi v cerkev!"

(Dalje prih.)

POLOM

Kaj, Montmartre da je pal v dveh urah? Montmartre, slavna, nezavzetna trdnjava upora? Maurice je dobro videl, kako se vrste redče, ker se plazijo tovariši trepetaje vsak na svojo stran, da si opero roke in oblečejo bluzo v strahu pred krutimi kaznimi. Krožila je vest, da se je pri Croix Rouge izvršil okret in da pripravljajo nasok. Ze so bile barikade v ulicah Martignac in Bellechasse zavzete; prvi rdečehlačniki so se pokazali na koncu Lilleke ceste. In kmalu je ostala le še petdesetorica prepričanih ogorčenih bo-

ricev, med njimi Maurice, ki so hoteli umreti, prej pa postreliti še kar največ teh Versaillescev, ki so ravnali z zavezniki kakor z roparji ter so streljali jetnike za hrbtom bojne črte. Od sinoči je bilo to ostudno sovraštvo še narastlo; bil je boj do uničenja med uporniki, umirajočimi za svoje sanje, in med armado, ki je gorla v nazadnjaških strasteh in je bila vsa brezumna, ker se je morala še enkrat boriti.

Ob petih, ko se je Maurice s svojimi tovariši zaključno umaknil za barikade v ulici Du Bac, umikaje se med neprestanim streljanjem od vrat do vrat po Lilleški cesti, je nenadoma videl gost črn dim, ki je udaril iz odprtega okna v palači Castne legije. To je bil prvi v Parizu zaneten po-

žar, in v viharju srdite blaznosti, ki ga je odnašal s seboj, je čutil nad tem divje veselje. Udarila je bila ura, ko je imelo vzplameti vse mesto kot ogromna grmada, ura, ko je imel ogenj očistiti svet. Toda nepričakovan pogled ga je navdajal z začudenjem; pet ali šest mož je naglo planilo iz palače, njim na čelu velik možak, v katerem je spoznal Chouteau-a, svojega nekdanjega tovariša pri 106. polku. Ze po 18. marcu ga je bil videl v čepici z zlatimi našitki, in zdaj ga je zagledal s še višjim činom, pridljenega generalnemu štabu kdovekašnega generala, ki se ni boril.

Spomnil se je reči, ki so mu jih pripovedovali. Ta Chouteau se je baje naspil v palači Castne Legije ter je živel tam v družbi svoje ljubice v neprekinjenem dobrožitju; s škornji na nogah se je iztezal po velikih, krasnih posteljah in streljal v svojo zabavo s sramokresom na zrcala. Zatrjevali so celo, da se je njegova ljubica, s pretvezo, da gre v tržnice nakupovati, vsako jutro vozila v gala-vozu od doma ter odvažala kupe perila, dragocene ure in celo pohištvo. In Maurice, ki ga je videl teči s tovariši, v rokah še petrolejevo ročko, je začudil neudobnost in strašen dvom, v katerem se je zamajala vsa zgradba njegove vere. To grozno delo utegne torej vendarle biti zlo, če se ga udeležuje takšen človek?

Se mnogo ur je preteklo; on se je boril le še v obupu, ker ni bilo v njem ničesar živega več razen mračne volje umreti. Če se je varal, je hotel vsaj plačati svojo zmožo s krvjo! Barikada, ki je zapirala Lilleško cesto pri ulici DuBac, je bila zelo trdna, napravljena iz vreč in sodov, napolnjenih z zemljo, pred njo pa globok jarek. Branilo jo je jedva z dvanaestorico drugih zaveznikov; vsi so ležali napoln na trebuhu in ustrelili slehernega vojaka, ki se je pokazal.

Spomlad je tukaj

in zaloga z vsakovrstnim spomladanskim blagom je sedaj popolna. Časi niso sedaj ravno najboljši, zatoraj sem se odločil za to leto prodajati vse blago z veliko manjšim dobičkom kakor v dobrih ali normalnih časih. Če mora delavec biti zadovoljen z manjšo plačo, sem tudi jaz zadovoljen delati z manjšim dobičkom. Blago, katerega držim v zalogi je samo prve vrste, moderno, trpežno in cene istemu nižje kakor kje drugje.

Za obilen obisk se vam najtopeje priporočam, kjer bode tudi gledal da Vas točno in pošteno postrežem.

BENO B. LEUSTIG
6424 St. Clair Ave.

VZDRAMITE SE!

Vsi ljudje se čudijo nizkim cenam na tej odlični razprodaji

katero prireja

E. F. Posch
15300 Waterloo Rd.

vogal Calcutta Ave. v Collinwoodu.

Priručite se veseli gnječ!

\$13.000.00 VREDNA ZALOGA čevljev in obleke za ženske, moške in otroke v kateri se nahajajo razne drobne potrebščine in modno blago se bo prodala ne glede na zgubo, ceno ali vrednost. Razprodajo vodi C. F. Cousins & Co. Merchandise Brokers in polovico vse zaloge mora biti razprodane v teku 10 dni da se dobi gotov denar hitro. Če se niste bili deležni dobička te razprodaje, pridite ta teden, ker

v petek in soboto

bodo izredno dobri kupi po celi trgovini.

ŽAL VAM BO AKO NE PRIDETE.

Vsak oddelek ima vse polno izrednosti in četudi živite več milij proč se vam bo izplačalo priti; mnogokrat se dobi za \$100 toliko kot drugokrat za \$300.

Pridite jutri in se poprimite vaše prilike ki vam je ponujana na tej razprodaji, kakoršno hoste le še teško kdaj videli. **VAS DENAR BO MNOGO VEČ ZALEGEL IN ZANJ BO STE DOBILI VEČ KOT KDAJ PREJE.**

E. F. POSCH

15300 WATERLOO RD., vogal CALCUTTA AVE.

C. F. Cousins & Co. prodajalci.

Velika zbirka ženskih spodnjih oblek, vrednih po \$1.00, sedaj po

50c

Velika zbirka ženskih rujavih in črnih visokih čevljev, vrednih do \$9.00, sedaj par

\$4.98

Velika zbirka moških bombazastih hlač vrednih po \$5.00, sedaj po

\$1.39

Velika zbirka otroških laka-stih čevljev z belim gornjim delom, vrednih do \$4.50, sedaj

\$2.29

Velika zbirka ženskih rujavih hlač iz kozljavine, vredni po \$8.00, sedaj

\$4.48

Velika zbirka ženskih žepnih robcev, vrednih po 10c, sedaj

4c

Velika zbirka moških prazničnih srajc, vrednih po \$1.50, sedaj

89c

Velika zbirka otroških oblek iz ginghama, vrednih po \$3.00, sedaj

\$1.29

Velika zbirka moških spodnjih oblek po dva kosa, srednje teže, po

69c

C&B DAILY BETWEEN CLEVELAND & BUFFALO

3 MAGNIFICENT STEAMERS 3

The Great Ship "SEANDREE" - "CITY OF ERIE" - "CITY OF BUFFALO"

CLEVELAND - Daily, May 1st to Nov. 15th - BUFFALO

Leave CLEVELAND 9:00 P. M. Arrive BUFFALO 7:30 A. M. Leave BUFFALO 9:00 P. M. Arrive CLEVELAND 7:30 A. M.

Connections at Buffalo for Niagara Falls and all Eastern and Canadian points. Railroad tickets between Cleveland and Buffalo are good for transportation on our steamers. Ask your ticket agent or tourist agency for tickets via C. & B. Line. New Tourist Automobile Rate - \$10.00 Round Trip, with 2 days return limit, for cars not exceeding 127 inch wheelbase.

Illustrated colored sectional puzzle chart of The Great Ship "SEANDREE" sent on receipt of five cents. Also ask for our 2-page pictorial and descriptive booklet free.

The Cleveland & Buffalo Transit Company Cleveland, Ohio

The Great Ship "SEANDREE" - the largest and most costly passenger steamer on inland waters of the world. Sleeping capacity, 1500 passengers.

FARE \$ 55c

Britev vredna \$3 popolnoma zastoni!

Vsak kdor kupi od nas en par hlač jo dobi.

Izrednost! Posebna razprodaja hlač!

RAZPRODAJA BO TRAJALA LE ZA KRATEK ČAS - PO TOVARNISKIH CENAH!

Mi prodajamo dve vrste hlač, kot vidite tu ilustrirano. Model št. 1 je "full peg"; narejene so iz najboljšega temno rujavca, čistlega blaga, ki je močno kot usnje. Robovi so dvakrat vstiti, hlačnice so prostorne in zelo udobne; te hlače so dobre za delo in vas bodo trpele najmanj dve leti. Regularna cena \$7.50 par, sedaj \$3.95. Model št. 2 je "half peg"; hlače so narejene iz najboljšega 100 procentnega volnenega blaga drugačne barve - najboljše hlače za nedeljo in praznike. Boljših hlač ne morete dobiti za nobeno ceno. Preje so se prodajale po \$11.00, vi jih dobite samo za \$7.50. - Ako ne veste vaše mere, vzemite nit, pomerite vaše stare hlače okrog pasu in naredite vozeli; potem primite z vsako roko eno hlačnico in jih raztegnite ter pomerite koliko je od konca ene do konca druge hlačnice ter naredite dva vozala - pošljite mero k nam, mi vam bomo naredili hlače, ki vam bodo pristojale v vseh oziirih in v slučaju, da bi z delom ne bili zadovoljni vam bomo vrnili denar. Ne pošiljajte denarja naprej; pošljite nam le 30c v znakih za vsak par ali 60 centov za dva para hlač za pokritje poštne, za hlače pa plačate šele ko so vam vročene. Ne pozabite zaznamovati ceno hlač, katere želite in hitite, kajti ta ponudba traja le malo časa.

THE HERCULES PANTS MFG. CO. Dept. 15.
1926 W. Huron Str. Chicago, Ill.

V NAZNANJE CENJENEMU OBČINSTVU!

ŠIVALNI STROJI

LOUIS LEVSTIK
6527 St. Clair Ave.
CLEVELAND, O.

Vsem cenjenim odjemalcem prejšnjega Mr. R. Perdanovega zastopništva za SINGERJEVE šivalne stroje, uljudno naznanjam, da imam to zastopništvo že od 4. aprila naprej.

Za nakup novega šivalnega stroja, različna popravila in vse nadomestne dele pri tem ali onem šivalnem stroju, se oglasite pri meni. Oziral se bom na to, da boste postreženi po vaši zahtevi in okusu.

Vsa zunanja naročila sprejemam na zgorajšnji naslov; v Clevelandu in okolici stanujoči pa me obiščite osebno.

Podpirajte slovensko podjetje!

ZMERNE CENE!

NA LAHKA ODPLAČILA!

POZOR DEKLETA.

Rad bi dobil slovensko dekle, ki bi pomagala opravljati hišna dela zvečer, zakar dobi pristo stanovanje in hrano. Kateri želi sprejeti delo, naj se zgleda na 1401 E. 55. St. da se dogovori. (89)

POZIVI!

Vsem onim, ki se zanimajo za Slovenski Narodni Dom.

Povodom razprav o zidavi novega Slov. Nar. Doma je bilo mnogokrat slišati govore in izjave naših rojakov, da bodo vzeli in kupili za večje svote delnic S. N. Doma, ko hitro se bo pričelo zidati.

Kakor razvidite iz priobčenega računa je sedaj posestvo popolnoma plačano in je sedaj prišel čas, ko se hoče pričeti z zidavo. Da je nova stavba potrebna o tem je pač vsakdo prepričan in bi bilo škoda izgubljati nadaljnjih besed o tem, kajti na letni delničarski seji se niso samo zastopniki društev ampak tudi vsi ostali delničarji izjavili da žele, da se prične z stavbo ko hitro mogoče. Predno pa se prične z zidanjem je pa potrebno, da se zagotovi pri merno svoto, da se zamore načrti uresničiti in da ne bi bili primorani sredi stavbe prenehati.

Z ozirom na to se direktorij S. N. Doma obrača do vseh za S. N. Dom vnetih rojakov ter jih naju-ljudneje pozivlja, da se v mesecu aprilu prijavijo za koliko so pripravljeni kupiti delnice S.N.D. in sicer se najjavijo pri gl. tajniku Ludviku Medvešek v S. N. Domu ali pa telefonično (Princeton 2993 R.) ali pismeno obvesti, da jih pride na njih dom obiskat v svrhu tozadavnega dogovora.

Na Vas cenjeni rojaki je sedaj ležeče ali se začne zidati novo poslopje ali ne. Če se bomo po-voljno odzvali, potem bomo la-

hko že v drugi polovici letošnjega leta pričeli z stavbo. Na zadnji delničarski seji je bilo sklenjeno, da vsaka oseba lahko kupi za \$5000.00 delnice.

Opustimo že vendar enkrat naš medsebojni prepri in zavedajmo se naše Narodne dolžnosti. Zavedajmo se da je treba delati ro-ka v roko in da so naši Slov. de-

lavci odjemalci naših Slov. trgovcev kateri lažje več dajo kot navaden delavec, ali trgovci naj e-nako vpoštevajo delavca kajti če greste na okrog vidite, da je delavec isti ki dela pri vseh vesel-cah in raznih prireditvah in žrt-vuje ne samo svoj čas ampak po-leg tega potroši precej denarja in je s tem v znatni meri sodelo-

val za Narodno podjetje in storil svojo narodno dolžnost.

Ce bodele vsi to vpoštevati bo-demo v kratkem dosegli to kar že limo, to je naš nov Slovenski Na-rodni Dom.

Naj ne bode to klic vpijočega v puščavi.

Za direktorij Slov. N. Doma
Ludvik Medvešek, gl. tajnik.

VABILO.

Društvo Edinost vabi vse Slovence in Hrvate na

KONCERT

— ki ga priredi —

V NEDELJO, 17. APRILA, V GRDINOVI DVORANI.

PROGRAM:

I. DEL.

1. POBRATIMIJA, A. Foerster, ... moški zbor dr. Edinost
2. TRIGLAV, J. Flajšman, ... mešan zbor dr. Zarja
3. SOČA, J. Aljaž, ... moški zbor dr. Edinost
4. KADAR MLADO LETO, A. Foerster, ... mešan zbor dr. Zarja
5. GORSKI KRAJ, V. Novak, ... moški zbor dr. Edinost, tenor solo

II. DEL.

6. SLOVANSKI BROD, J. Aljaž, ... moški zbor dr. Edinost
7. DEKLE IN LILJA, A. Foerster, ... ženski zbor dr. Zarja
8. IZGUBLJEN CVET, A. Shwab, ... moški zbor dr. Edinost
9. NABA ZVEZDA, A. Nedved, ... mešan zbor dr. Zarja
10. NA STRAZI, F. Gerbic, ... moški zbor dr. Edinost

Vsi, ki ljubite lepo slovensko pesem, pridite in se navžijte lepega petja.

Začetek točno ob 7:45 zvečer. Vstopnina 75c.

DRUŠTVO EDINOST.

Clevelandske novice.

— Smrtna kosa. Ubit je bil včeraj v tovarni Cleveland Automobile Co. od električnega toka ob pol osmi uri zjutraj rojak Fr. Lunar, stanujoč na 707 E. 162. St. Kot se nam sporoča, je za nesrečo kriva v prvi vrsti malomarnost tovarniškega vodstva. Ko se je pripetila nesreča, so odšli domov, takoj vsi delavci v omenjenem departamentu. Nato je bila pred vrata nastavljena policija, tako da ni mogel iti nihče gledat, kje in na kak način se je pripetila nesreča. Pokojnik je bil star 29 let, ter zapušča žalujočo ženo in štiri nečraste otroke. Doma je bil iz Ihana pri Domžalah na Gorenjskem. Bil je član dr. sv. Barbare, št. 126 S. D. P. Z. Pogreb se vrši v petek dopoldne pod vodstvom A. Grdine. — Tajnik društva sv. Barbare pozivlja članstvo, da se vdeležijo seje, ki se vrši z ozirom na nesrečno smrt člana danes zvečer v navadnih prostorih.

— Fred Oswald iz 2863 W. 11. St. in njegov tovariš Edward Petrick iz 3222 Roch Ave. sta silno sladkoanodna. Zadnji ponedeljek so jima zadišali iz Spang pekarne na 156 E. 24. St. nad vse dobri "paji" in skušnjave so ju napadale toliko časa, da sta si jih prisvojila dvajset, vsak deset. Ko sta se včeraj zagovarjala pred sodnikom radi tatvine, sta priznala, da sta "paje" snedla, sodnik pa je dal vsakemu trideset dni v Warrensville, da jih tam pravilno prebavita.

— Nesnaga je največji sovražnik človeškemu zdravju. Snaga bi morala imeti prvo mesto v vsaki hiši. Imeti snažno hišo in lepo obdelan in obsejan vrt ne velja popolnoma nič več kot če je vse zapuščeno in razmetano, zahteva le nekoliko truda in to je vse. Skrbni gospodarji pogledajo vsako pomlad okrog hiše, popravijo kar je za popraviti odstranijo kar ni več za rabo in tako imajo dom vedno v lepem redu. Mesto določi vsako pomlad en teden za očistevalno kampanjo, in letos se prične ta kampanja prihodnjo soboto in traja do 25. aprila. Očistite tudi vi vaš dom ako ga še niste, da ne bo imela bolezen nikjer nikakega zavetišča.

— Lakewoodski mestni svet in plinovna družba sta se glede

plinovnih cen sporazumela dočim ni med tukajšnjo mestno vlado in družbo še nobene spoprijaznitve. V Lakewoodu so zadovoljni plačevati plin po sledeči vspejajoči lestvici: za prvih 10.000 kubičnih čevljev katere konzument porabi, plača po 50c, za nadaljnjih 10.000 kubičnih čevljev po 60c; za ves plin, kar ga porabi preko

20.000 v mesecu pa bo plačeval po 75 centov. Ta pogodba je veljavna za prihodnje tri leta. Tudi s Clevelandom bi Daly, predsednik družbe, rad sklenil sličen kontrakt.

— Umrl je včeraj ob 12:40 popoldne, zadet od srčne kapi, 69-letni Jakob Božič, stanujoč na 5126 Superior Ave. Bil je član

dr. Ban Jelačić št. 2. H. N. Z. Zapušča soprogo, tri male otroke, tri odrasle hčere in enega sina. Pogreb se vrši jutri ob 8. uri zjutraj.

— Porota, ki je razmotrivala slučaj Arthur Ihlenfelda, ki pravi, da je umoril učiteljici Parma višje šole, je včeraj po enournem razmotrivanju odločila, da je ob-

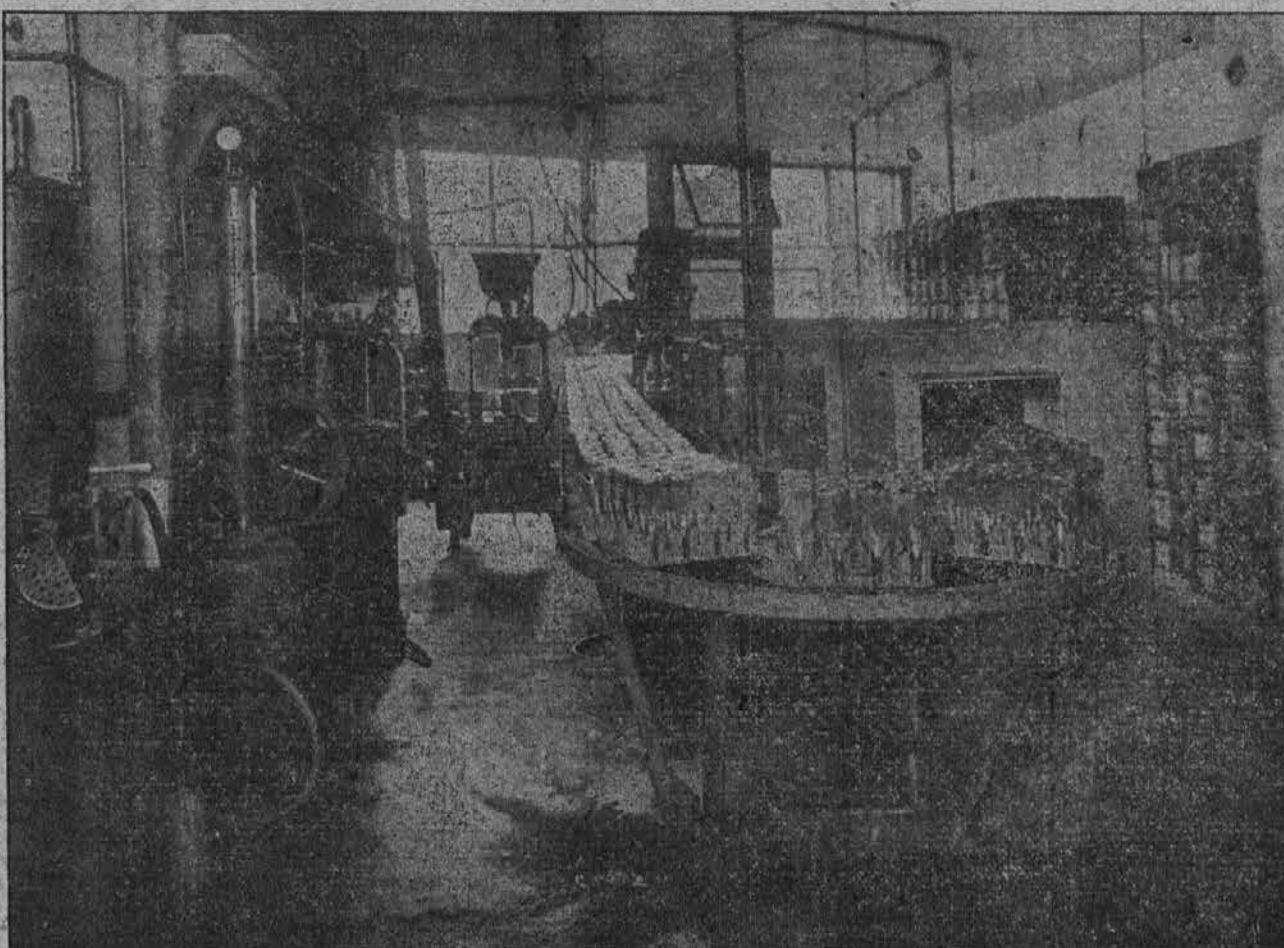
toženec slaboumen, in sodnik Baer je odredil, da se ga pošlje v umobolnico. Ako se mu kdaj povrne razum, tedaj se bo vršila proti njemu še ena obravnava.

— Nocoj se vrši direktorska seja Ameriško-Jugoslovanske tiškovne družbe.

Oglašujte v "Enakopravnosti!"

Poletje - Vročina - Žeja

PIJAČA!

S poletjem pride vročina, z vročino žeja za žejo pa vam ni boljšega kot so mehke pijače, izdelane pri slovenski tvrdki

The Double Eagle Bottling Company

Pomniti morate, da je naša izdelovalnica opremljena z modernimi stroji in je sploh sanitarna v vseh ozirih. Pri izdelovanju se rabijo pristni sadni soki in kdor enkrat pokusi našo pijačo jo povsod in vselej zahteva ker dobro ve, da je najboljša na trgu.

GOSTILNIČARJI
in DRUŠTVA

NAROČAJTE NAŠE PIAČE!

Rojaki - Močite z njimi vaša grla! Zadovoljni boste vsi.

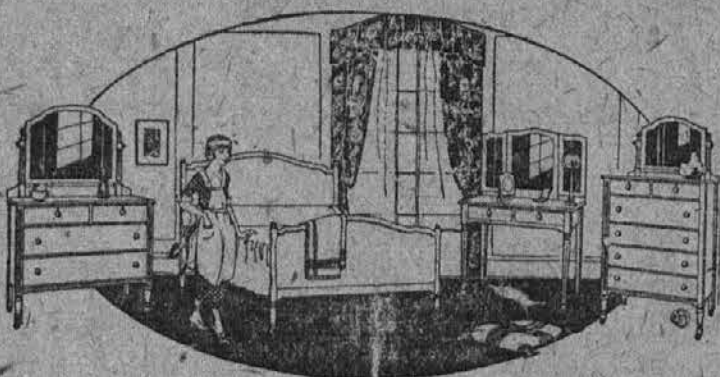
John Potokar lastnik

6517 ST. CLAIR AVE.

TELEFON: Princeton 262

Rosedale: 4629

RAZPRODAJA POHIŠTVA

Za gotov denar
ali kredit.

POHIŠTVO ZA JEDILNICO, MIZE, STOLI, POSTELJE, ŽELEZNE, LESENE ALI IZ MEDENINE, DAVENPORTI, PREPROGE, LINOLEJ, ŽIMNICE IN VSE DRUGO, KAR SPADA K HIŠNI OPRAVI SE BO PRODAJALO ZA 30 DO 40 ODSTOTKOV CENEJE, KAKOR DOSEDAJ. — P O S E B N O ! — ZASTONJ! — EN-SET FINE POSODE VSAKEMU, KDOR KUPI ZA \$100.00 ALI VEČ.

Odperto do 8.
zvečer.

Star Furniture Company

5824 St. Clair Ave.

Zenske suknje.

Obleke z žeketom, cele obleke — krila (kiklje) bluze, predpasnike, vso spodnjo obleko in vse vrste drugo blago, katero je samo najboljšje vrste, dobite sedaj pri meni po posebno znižanih cenah.

BENO B. LEUSTIG
6424 St. Clair Ave.

SLOVENSKI FANT

ravno došel iz starega kraja, bi rad dobil službo kot čevljarski pomočnik; popolnoma vešč v tej stroki. Če kdo potrebuje pomočnika naj se javi na 1114 E. 64. St. (87)

MALI OGLASI

Kam se bi podali

da bi fino poročno obleko zbrali? Pojdimo k BENO B. LEUSTIGU na ST. CLAIR AVE., številka 6424. Pri njemu se vedno dobijo najlepše obleke kakor tudi venci, slajerji in vse drugo kar potrebujemo za Tebe, preljuba moja nevesta.

Najmodernejši pogrebni zavod v Clevelandu

Frank Zakrajšek

POGREBNIK IN
EMBALMER

1105 Norwood Rd.

Tel. Princeton 1735—W.

TEL. Rosedale: 4983

Avtomobili za krste, poroke in pogrebe in druge prilike.

DVE POŠTENI DEKLETI

bi radi dobili stanovanje, obstoječe iz 2 ali 3 sob z opravo ali brez, med 45. in 65. cesto. Kdor ima kaj primernega naj sporoči v uradu tega lista. (87)

GROCERIJA IN
MESNICA

Proda se grocerija in mesnica na dobrem prostoru. Cena je zelo nizka ker odhaja lastnik na farne. Več se poizve v uradu t. lista. (x)

KADAR ŽELITE

prevažati pohištvo, ali kaj sličnega, oglasite se pri rojaku

JOE KOTNIK

1057 E. 61. ST.

Na razpolago imam dva tovarna avtomobila (troka) in pa touring avtomobil za sedem oseb. Telefon: Rosedale 5466 M.

ODDA SE

opremljena soba za enega ali dva fanta. Zglasiti se je na 1025 E. 71. Str. (87)

IZVRŠEVALNI ODBOR

DRUŠTVA "PRIMOŽ TRUBAR" št. 126 S. N. P. J. za leto 1921. Predsednik, Mike Kos, 1192 Norwood, Rd. Podpredsednik, John Križmančič, 5602 Carry Ave. Tajnik in blagajnik, John Gabrenja, 6036 St. Clair Ave. Zapisnikar, Frank Potočnik, 976 E. 69th Place. FINANČNI ODBOR Frank Jerina, 6120 St. Clair Ave. Anton Abram, 1225 E. 72. Place. Frank Krašovec, 998 E. 78. Street. Zastavonoša, Frank Devjak, 1040 E. 61. Str. Društveni zdravnik, Dr. F. J. Kern, 6202 St. Clair Ave.

Seje se vrše vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 9 uri zjutraj v S. N. Domu. Društvo sprejema člane od 16 leta do 50. in otroke od 1 do 16 leta. Za vsa pojasnila glede društva se je obrniti na gori omenjene uradnike. Društvo sprejema člane in članice za časa 6 mesecev to je od aprila pa do 1. novembra, 1921 brez vsake vstopnine in poleg tega dobi vsak član, ki pripelje novega kandidata v društvo \$1.00 nagrade. Nagrada za vsakega novega otroka, ki ga kak član vpiše v društvo je 25 centov. Kdor pripelje za časa kampanje več kot 5 novih članov, dobi še posebno lepo darilo.

KAMDEN
KOFFEE

KAMDEN KAVA

je najboljša kava, najboljša kvalitete: Prodaja se v kartonskih zavojih po en funt, po vseh najboljših grocerijah.

THE KAMDEN CO.

PEČEMO IN POKAMO
V CLEVELANDU, O.

Radost in veselje

se nasedi po kočah v starem kraju, kadar prejmemo kako sporočilo od domačih iz Amerike. Veselje pa je čim večje kadar prejmemo denarno pomoč od svojcev v Ameriki. AMERICAN UNION BANK pošilja denar v domovino najhitreje, najsigurneje in pošteno. Ako želite poslati denar v domovino BREZJOJAVNO, in tudi če samo EN DOLAR, pišite nam takoj za podrobnosti. NALOŽKI vam nosijo po 4% obresti in vaš denar je siguran. Na zahtevo vam takoj izplačamo denar BREZ da bi nas prej obvestili. Prodajalna šifkart. — Javno notarstvo. — Dobivamo potna dovoljenja. Za pojasnila pišite na

AMERICAN
UNION BANK

John Nemeth, predsednik
10 East 22nd St.
New York, N. Y.

Tel. Central 2373 R.

Gramofonske
Plošče

zahtevajte novi cenik Slovenske PLOŠČE preje \$1.00 sedaj 85c VELIKA ZALOGA UR IN ZLATNINE. Wm. Sitter 5405 ST. CLAIR AVENUE Cleveland, O.

LIBERTY BOND IN VOJ
NO VARČEVALNE
ZNAMKE.

Prodajte sedaj. Mi plačamo v gotovini takoj. Simon, zanesljiv prekupevalec, soba 216 Lennox Bldg., drugo nadstropje. Vzemite vzpejačo. Vogal deveta cesta in Euclid ave., nad Singer Sewing Machine Co. Odprto do 6. ure zvečer.

O G E N J.

je nevarna stvar, in komur pozori hiša in vse imetje, je velik siromak. Previdno in pametno naredijo oni, ki se zavarujejo proti ognju. Vsi slovenski hišni gospodarji bi morali biti zavarovani proti ognju, ker nihče ne ve, kdaj ga doleti nesreča in je postavljen na cesto. Cene na privatnih hišah so tako nizke, da navadni delavec lahko zasluži v enem dnevu toliko, da plača za \$1000.00 zavarovalnino, in gicer za dobo 3 let. Ako nimate časa po dnevu, pridite zvečer, da se pogovorimo.

JOSEPH ZAJEC.

15605 Waterloo Rd. Telefon v pisarni Wood 228 R. na domu Wood 648K

O.S. Princ 245 Bell Randolph 6353-W
JOS. VOVK
1123 ADDISON RD.
Najboljši avtomobil za poroke. Cene nižje kot drugod. Se vam priporočam (Tor. Čet.)